

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΑΝΙΔΑ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

Το έργο του Cedefop σχετικά με την ΕΕΚ για τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης των νέων ΕΑΕΚ

Οι νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) απουσιάζουν τόσο από την αγορά εργασίας όσο και από τον τομέα της εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να **διατρέχουν υψηλό κίνδυνο επαγγελματικού, ψηφιακού και κοινωνικού αποκλεισμού**. Οι αναλύσεις των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 δείχνουν ότι, παρά την τολμηρή αντίδραση των χωρών της ΕΕ απέναντι σε αυτή την κρίση, μέσω της προστασίας των θέσεων εργασίας, των επιχειρήσεων και των μέσων βιοπορισμού, οι νέοι ήταν εκείνοι οι οποίοι επλήγησαν περισσότερο από τις επιπτώσεις της. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι νέοι ΕΑΕΚ εξακολουθούν να αποτελούν κορυφαία πολιτική προτεραιότητα σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

Η έννοια των ΕΑΕΚ ως ξεχωριστής ομάδας κινδύνου (π.χ. σε αντιπαράθεση με τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση ή τους μακροχρόνια άνεργους ενήλικες) εμφανίστηκε στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, η οποία είχε **καταστροφικές επιπτώσεις στην απασχόληση των νέων στην ΕΕ**. Η έννοια αυτή έδωσε στους φορείς χάραξης πολιτικής και στους επαγγελματίες τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της σταδιακής περιθωριοποίησης και της παρατεταμένης αεργίας των νέων με πιο στοχευμένο τρόπο.

ΝΕΟΙ ΕΑΕΚ: ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ;

Στην ΕΕ, οι νέοι με ανύπαρκτα ή χαμηλά προσόντα έχουν κατά μέσο όρο τρεις φορές περισσότερες πιθανότητες να βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης από τους νέους που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, και διπλάσιες πιθανότητες σε σχέση με τους νέους που έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ρόλο διαδραματίζουν επίσης και άλλοι παράγοντες όπως: η διαβίωση σε νοικοκυριό με χαμηλό εισόδημα, η ανατροφή εντός μονογονεϊκής οικογένειας, η διαβίωση σε αγροτική περιοχή, η γέννηση σε χώρα

εκτός της ΕΕ ή κάποια αναπηρία. Οι νέοι ΕΑΕΚ συχνά υποφέρουν από φτώχεια, κοινωνικό αποκλεισμό, ανασφάλεια ή προβλήματα υγείας (1).

Πέραν των ατομικών συνθηκών, οι ανεπάρκειες και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας συχνά πλήττουν δυσανάλογα τους νέους. Τα αποτελέσματα **ενός ερευνητικού έργου μεγάλης κλίμακας του 2020 στην Ελλάδα**, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, καταδεικνύουν τη δεινή κατάσταση της απασχόλησης των νέων Ελλήνων: **το ποσοστό των νέων που ήταν άνεργοι και βρίσκονταν σε ενεργό αναζήτηση εργασίας ανερχόταν στο 15,9 %, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ ανερχόταν στο 6,3 % συνολικά (2)**. Στον μεγάλο αριθμό των νέων ανέργων στην Ελλάδα περιλαμβάνονται πολλοί νέοι με υψηλά προσόντα. Αντιλαμβανόμενοι την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) ως πιθανή οδό προς μια θέση εργασίας, πολλοί από αυτούς είναι πρόθυμοι να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό θα τους βοηθήσει να (επαν)ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Η ΕΕΚ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΕΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Σύμφωνα με τις αρχές του **ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, η ΕΕΚ, η οποία προσφέρει στους νέους πρακτικές ευκαιρίες για την απόκτηση δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αποτελεί ισχυρή ασπίδα κατά της περιθωριοποίησης. Σύμφωνα με το **ψήφισμα του Συμβουλίου του 2021 σχετικά με έναν ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης έως το 2030**, διαπιστώνεται αύξηση των αναγκών της αγοράς εργασίας για διάφορους συνδυασμούς δεξιο-

(1) Στατιστικά στοιχεία του 2021 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, Eurostat.

(2) Ανά φύλο, αυτό αντιστοιχεί στο 14,6 % των ανδρών και στο 17,4 % των γυναικών ηλικίας 20-34 ετών στην Ελλάδα, σε σύγκριση με το 6,8 % των ανδρών και το 5,8 % των γυναικών της ίδιας ηλικίας για το σύνολο της ΕΕ.

τήτων και προσόντων.

Δεδομένου ότι συνδέεται στενά με την αγορά εργασίας, η ΕΕΚ μπορεί να αντιδρά γρήγορα στις όποιες ανάγκες προκύπτουν όσον αφορά τις δεξιότητες. Για παράδειγμα, προκειμένου να συμβαδίζει με την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής οικονομίας, η ΕΕΚ ενσωματώνει μια σειρά ψηφιακών δεξιοτήτων, οι οποίες ανταποκρίνονται τόσο στις ειδικές επαγγελματικές ανάγκες όσο και στις ανάγκες για εγκάρσιες δεξιότητες. Αποτελεί επίσης στοιχείο καίριας σημασίας για τις πολιτικές στήριξης των νέων ΕΑΕΚ, όπως οι δραστηριότητες προσέγγισης, η εξατομικευμένη καθοδήγηση και η αξιολόγηση και επικύρωση των υφιστάμενων τυπικών και άτυπων δεξιοτήτων τους. Ο ρόλος των φορέων χάραξης πολιτικής είναι να διασφαλίζουν τη συνάφεια της ΕΕΚ με την αγορά εργασίας και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να συμβάλλουν στην αξιοποίηση του δυναμικού της χωρίς αποκλεισμούς. Τα προγράμματα ΕΕΚ, με την πρακτική τους συνιστώσα, μπορούν να συμβάλλουν στην απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων και στη διευκόλυνση της μετάβασης των νέων στην εργασία. Σε τελική ανάλυση, **μπορούν να παρέχουν στους νέους δεξιότητες που ενισχύουν την απασχολησιμότητά τους και προωθούν την κοινωνική τους ένταξη.**

ΠΛΑΙΣΙΟ 1. ΔΕΣΜΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΕΕΚ ΤΟΥ CEDEFOP ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΕΑΕΚ

VET toolkit for empowering NEETs

Εμπνευσμένη από επιτυχημένες πρακτικές ΕΕΚ σε ολόκληρη την Ευρώπη, η διαδραστική **δέσμη εργαλείων ΕΕΚ του Cedefop για την ενδυνάμωση των ΕΑΕΚ** έχει σχεδιαστεί με σκοπό να συνδράμει τους φορείς χάραξης πολιτικής, τους επαγγελματίες και τους παρόχους μάθησης, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για τους νέους ΕΑΕΚ, ώστε να αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες των ατόμων διαφόρων ομάδων (*) και να τους επανεντάξουν στην εκπαίδευση ή την κατάρτιση και στην αγορά εργασίας. Η δέσμη εργαλείων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:

- τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση παρεμβάσεων για τη στήριξη των νέων ΕΑΕΚ·
- την προώθηση της αμοιβαίας μάθησης μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής και των επαγγελματιών·
- τη στήριξη των διαδικασιών λήψης αποφάσεων μέσω της ανάπτυξης σχεδίων δράσης εμπνευσμένων από τους πόρους της δέσμης εργαλείων.

Παρακολουθήστε τις τελευταίες εξελίξεις της δέσμης εργαλείων στα

(*) Οι ομάδες έχουν οριστεί από το Cedefop σε συνεργασία με το Eurofound.

Πηγή: Cedefop.

ΠΛΑΙΣΙΟ 2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΟΡΘΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ: CLICK-ATIVAR COMPETENCIAS PARA A EMPREGABILIDADE

Το έργο **CLICK-Ativar Competências para a Empregabilidade** είναι ένα έργο που υλοποιείται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στην Πορτογαλία με σκοπό την προώθηση της (επανε)ένταξης στην αγορά εργασίας νέων ΕΑΕΚ (μεταξύ άλλων ευάλωτων ομάδων). Τα μέλη του προσωπικού του έργου ενεργούν ως καθοδηγητές και μέντορες των ωφελουμένων και ως διαμεσολαβητές μεταξύ αυτών και των δημόσιων φορέων ή των δυνητικών εργοδοτών· με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η δέσμευση και η διατήρηση προσωπικών δεσμών μεταξύ όλων των εταίρων, γεγονός το οποίο με τη σειρά του συμβάλλει:

- στην προώθηση της απόκτησης νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων ή της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των ωφελουμένων·
- στην ανάπτυξη μη τεχνικών δεξιοτήτων των ωφελουμένων, π.χ. δεξιοτήτων επικοινωνίας·
- στην αύξηση της αυτοεκτίμησης και της επίγνωσης των συμμετεχόντων σχετικά με το τι χρειάζεται κάποιος για να βρει και να διατηρήσει μια θέση εργασίας·
- πάνω απ' όλα, στη διαμόρφωση θετικής στάσης.

Πηγή: Cedefop.

Η **δέσμη εργαλείων του Cedefop για την ενδυνάμωση των ΕΑΕΚ** προτείνει πληθώρα παραδειγμάτων ορθών πρακτικών, εργαλείων, στατιστικών και άλλων πόρων. Εφαρμόζοντας διαφορετικά φίλτρα, οι χρήστες μπορούν να αναζητούν συγκεκριμένες λύσεις για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Για παράδειγμα, μπορούν να αναζητούν ορθές πρακτικές σε άλλες χώρες, με βάση διάφορες παρεμβάσεις που αφορούν διάφορες κατηγορίες ΕΑΕΚ. Οι τρεις προσεγγίσεις που προωθούν συστημικές αλλαγές είναι οι εξής:

- Τα **ευέλικτα και διαπερατά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης** δίνουν στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να μετακινούνται εντός και μεταξύ διάφορων τύπων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Στηρίζουν τους ΕΑΕΚ στην αξιοποίηση των δεξιοτήτων και των ταλέντων τους, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους·
- Η **διευκόλυνση της μετάβασης στην εργασία** δίνει απάντηση σε μια μεγάλη ανησυχία των ΕΑΕΚ. Η μάθηση στον χώρο εργασίας μπορεί να συμβάλει στην γρήγορη μετάβαση των ΕΑΕΚ στην εργασία, εντός της εταιρείας στην οποία διεξάγεται η μάθηση, όπως π.χ. στο πλαίσιο της μαθητείας, ή σε άλλη εταιρεία, δεδομένου ότι οι δεξιότητες που σχετίζονται με την εργασία και οι κοινωνικές δεξιότητες που αποκτώνται μέσω της ΕΕΚ συνήθως

- βελτιώνουν την απασχολησιμότητά τους ⁽³⁾.
- Η **ανάπτυξη δεξιοτήτων** αποτελεί μια ακόμη ζωτικής σημασίας προσέγγιση παρέμβασης. Τα προγράμματα ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, όχι μόνο προσφέρουν στους νέους δυνατότητες πρακτικής και βιωματικής μάθησης, αλλά, επιπλέον, προετοιμάζουν το έδαφος για την ευκολότερη πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας και/ή την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η **πρώτη έρευνα γνώμης του Cedefop για την ΕΕΚ** διαπίστωσε ότι το 87 % των αποφοίτων ΕΕΚ είναι ικανοποιημένοι με τις επαγγελματικές δεξιότητες που απέκτησαν, σε αντιδιαστολή με το 62 % των αποφοίτων γενικής εκπαίδευσης. Η έρευνα έδειξε επίσης ότι το 60 % των συμμετεχόντων στην ΕΕΚ βρήκαν μακροχρόνια απασχόληση εντός ενός μηνός από την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΑΕΚ

Υπάρχουν διάφορες ομάδες ΕΑΕΚ με διαφορετικά προφίλ και ανάγκες. Για την καλύτερη κατανόηση των ψυχοκοινωνικών χαρακτηριστικών τους και για την υποστήριξη της προσαρμογής των προγραμμάτων ΕΕΚ που απευθύνονται σε αυτούς, το Cedefop, από κοινού με το Eurofound, κατάρτισε κατάλογο των διαφορετικών **προφίλ** των νέων ΕΑΕΚ. Τα προφίλ αυτά καταρτίστηκαν με βάση το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την τελευταία συμμετοχή των νέων στην απασχόληση, την εκπαίδευση ή την κατάρτιση. Στη δέσμη εργαλείων ΕΕΚ του Cedefop για την ενδυνάμωση των ΕΑΕΚ, τα προφίλ αυτά διακρίνονται στους νέους ΕΑΕΚ που βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας και/ή εκπαίδευσης ή κατάρτισης και στους νέους που δεν βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας και/ή εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

⁽³⁾ Η βελτίωση της διαθεσιμότητας αυτών των μαθησιακών επιλογών αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους των Εγγυήσεων για τη Νεολαία. Η βελτίωση της ποιότητας των μέτρων αυτών αποτελεί στοιχείο κείριας σημασίας για το **νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη** και το **ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας**.

Η πρώτη κατηγορία υποδιαιρείται σε τρία προφίλ για τα οποία απαιτείται διαφορετικού είδους υποστήριξη: τους νέους οι οποίοι (επαν)εισέρχονται στην αγορά εργασίας, τους νέους που βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας για χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους και τους νέους που βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους. Η δεύτερη κατηγορία, η οποία καλύπτει τους νέους εκτός εργατικού δυναμικού, διαιρείται επίσης σε τρία προφίλ για τα οποία απαιτείται η λήψη διαφορετικών μέτρων: τους νέους που δεν είναι διαθέσιμοι λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων, τους νέους που πάσχουν από ασθένεια ή αναπηρία και τους αποθαρρυσμένους νέους που έχουν εγκαταλείψει τις προσπάθειες αναζήτησης εργασίας ή την περαιτέρω κατάρτιση. Η δέσμη εργαλείων παρέχει παραδείγματα **επιτυχημένων προσεγγίσεων παρέμβασης** που καλύπτουν όλα αυτά τα προφίλ.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΑΕΚ

«Η Linda είναι νέα ΕΑΕΚ. Έχει παρακολουθήσει διάφορα μαθήματα κατάρτισης και εκμάθησης γλωσσών, ωστόσο δεν είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο ανεργίας. Για παραπάνω από έναν χρόνο, αναζήτησε κάποια θέση εργασίας που να αντιστοιχεί στις δεξιότητες και τα προσόντα της ή ένα πρόγραμμα ΕΕΚ στο οποίο θα μπορούσε να συμμετάσχει». (Δέσμη εργαλείων)

Μία από τις προσεγγίσεις παρέμβασης που παρουσιάζονται στη δέσμη εργαλείων ΕΕΚ του Cedefop για την ενδυνάμωση των ΕΑΕΚ, και αυτό που πραγματικά χρειάζεται η Linda, είναι μια παρέμβαση **προσέγγισης**. Μόνο οι μισοί περίπου από τους ΕΑΕΚ στην Ευρώπη είναι εγγεγραμμένοι στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης. Πολλοί από αυτούς είναι άγνωστοι στις κοινωνικές υπηρεσίες και είναι δύσκολο να εντοπιστούν. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι κοινωνικοί λειτουργοί ή άλλοι ειδικοί έρχονται συχνά σε επαφή με νέους κοντά στους τόπους συγκέντρωσής τους (σχολεία, κοινωνικές οργανώσεις, σύλλογοι νεολαίας ή αθλητικοί σύλλογοι, ή στον δρόμο) και μέσω οργανώσεων τις οποίες οι νέοι εμπιστεύονται (π.χ. κέντρα νεότητας, ΜΚΟ). Οι πρώτες επαφές μπορούν να γίνουν μεταξύ συναδέλφων κοινωνικών λειτουργών, π.χ. στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ιδανικά, οι δραστηριότητες προσέγγισης θα πρέπει να ξεκινούν το συντομότερο δυνατόν μετά την αποχώρηση των ΕΑΕΚ από την εκπαίδευση, την κατάρτιση ή την απασχόληση. Όσο περισσότερο παραμένουν εκτός του συστήματος οι νέοι ΕΑΕΚ, τόσο δυσκολότερη είναι η επανένταξή τους. Οι νέοι ΕΑΕΚ, όπως η Linda, αντιμετωπίζουν συχνά πολλαπλές δυσκολίες και είναι εξαιρετικά σημαντικό η τακτική προσέγγισης να προσαρμόζεται στις ανάγκες τους.

ΠΛΑΙΣΙΟ 3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΟΡΘΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ: ΤΟ ΕΡΓΟ 400+ FUTURE, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το 400+Future είναι εδώ και πολλά χρόνια ένα εμβληματικό πρόγραμμα της πόλης της Στουτγκάρδης (Γερμανία) για τη στήριξη των νέων ΕΑΕΚ. Προσφέρει ένα χαμηλό κατώτατο όριο εισόδου για νέους με ελάχιστη εκπαίδευση, οι οποίοι είναι δύσκολο να προσεγγιστούν. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν βιώσει αρνητικές εμπειρίες κατά την προσπάθειά τους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Βασικός στόχος είναι να τους παρασχεθεί μια θέση εργασίας που να ανταποκρίνεται στις προσωπικές τους ανάγκες και δυνατότητες (πλήρους ή ευέλικτης μερικής απασχόλησης, σε ευρύ φάσμα επαγγελματικών τομέων).

Το έργο αντιμετωπίζει τα συγκεκριμένα εμπόδια που πρέπει να ξεπεράσει κάθε συμμετέχων. Μέσα από διάφορες ενότητες παρέχεται η δυνατότητα προσωπικής ανάπτυξης, επαγγελματικής κατάρτισης, συμβουλευτικής και στήριξης για τη μετάβαση στην εργασία ή την περαιτέρω εκπαίδευση. Καταβάλλεται αμοιβή 400 EUR ανά συμμετέχοντα.

Πηγή: Cedefop.

ΟΙ ΕΑΕΚ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ένα από τα πλέον εμβληματικά μέτρα για τη στήριξη των νέων που διατρέχουν κίνδυνο είναι οι [Εγγυήσεις για τη Νεολαία](#). Το μέτρο δρομολογήθηκε για πρώτη φορά το 2013 προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι οι νέοι ηλικίας 15 έως 24 ετών λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση καλής ποιότητας εντός περιόδου 4 μηνών από τη στιγμή που εξέρχονται από την τυπική εκπαίδευση ή καθίστανται άνεργοι· 7 χρόνια αργότερα, στην ΕΕ υπήρχαν 1,7 εκατομμύρια λιγότεροι νέοι ΕΑΕΚ. Η ανεργία των νέων είχε μειωθεί στο πρωτοφανές χαμηλό επίπεδο του 14,9 % τον Φεβρουάριο του 2020, μόλις ένα μήνα πριν επιβληθούν τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της έξαρσης της πανδημίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στο τέλος του ίδιου έτους, η ανεργία των νέων είχε αυξηθεί σε 17,1 %.

Ο [μετασχηματιστικός αντίκτυπος](#) των Εγγυήσεων για τη Νεολαία, αφενός, και οι δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας στους νέους, αφετέρου, οδήγησαν τα κράτη μέλη και την ΕΕ να [ενισχύσουν τις Εγγυήσεις για τη Νεολαία](#), διευρύνοντας την ομάδα-στόχο ώστε να συμπεριληφθούν οι νέοι ηλικίας 15 έως 29 ετών⁽⁴⁾. Η εν λόγω απόφαση πολιτικής συνάδει με την έρευνα του Cedefop για την [ενδυνάμωση των ενήλικων μέσω διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανει-](#)

⁽⁴⁾ Ορισμένες χώρες με υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων, συμπεριλαμβανομένων των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είχαν ήδη αυξήσει την ηλικιακή ομάδα-στόχο νωρίτερα. Ακολούθησε η πρωτοβουλία «Εγγυήσεις για τη Νεολαία 2020».

[δίκευσης](#). Εάν δεν λάβουν στήριξη εγκαίρως, οι νέοι ΕΑΕΚ διατρέχουν τον κίνδυνο να μετατραπούν σε ενήλικους ΕΑΕΚ, γεγονός που συνεπάγεται τον κίνδυνο παρατεταμένου επαγγελματικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

ΠΛΑΙΣΙΟ 4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΟΡΘΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ: ΕΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ VICENZA

Στην Ιταλία, η υλοποίηση της πρώτης φάσης των Εγγυήσεων για τη Νεολαία αποδείχθηκε αρκετά δύσκολη, καθώς ήταν πολύ δύσκολο να εντοπιστούν και να προσεγγιστούν οι νέοι ΕΑΕΚ, οι οποίοι ήταν οι προβλεπόμενοι ωφελούμενοι του προγράμματος. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο δημιουργήθηκε ένα [ολοκληρωμένο δίκτυο για τους νέους στην επαρχία της Vicenza](#). Το δίκτυο αποτελείται από δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς που συνεργάζονται για την ενεργοποίηση μειονεκτούντων νέων ΕΑΕΚ, βοηθώντας τους να επωφελούνται από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες απασχόλησης.

Πηγή: Cedefop.

ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΟΥΝ ΠΡΩΡΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΑΕΚ: ΠΑΡΕΜΦΕΡΕΙΣ, ΩΣΤΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Ο ρόλος της ΕΕΚ στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης βρίσκεται στο επίκεντρο της έρευνας του Cedefop εδώ και πολλά χρόνια. Το Cedefop κατέδειξε ότι η ΕΕΚ μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στη διατήρηση των εκπαιδευομένων που διατρέχουν κίνδυνο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και στην επανένταξη των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα και στην παροχή στους ίδιους κάποιου τίτλου προσόντων ([Leaving education early: putting VET centre stage, Volume I](#) και [Volume II](#), 2016).

Το Cedefop ανέπτυξε επίσης μια [δέσμη εργαλείων ΕΕΚ για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης](#). Με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο περιγράφονται τα διάφορα προφίλ των ΕΑΕΚ παραπάνω, η εργαλειοθήκη αυτή διαιρεί τους νέους σε δύο ομάδες: στους εκπαιδευόμενους που διατρέχουν τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και στους νέους που έχουν εγκαταλείψει την εκπαίδευση. Αναλύει τις διαφορετικές ανάγκες τους και προτείνει μια σειρά προσεγγίσεων παρέμβασης που μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και/ή στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης μέσω της ΕΕΚ. Ορισμένες από αυτές είναι η [ανάπτυξη δεξιοτήτων απασχολησιμότητας](#), τα [ευέλικτα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης](#), τα [περιβάλλοντα](#)

μάθησης με βάση την εργασία χωρίς αποκλεισμούς και τα μέτρα δεύτερης ευκαιρίας. Το διαδραστικό εργαλείο αξιολόγησης που περιλαμβάνεται στη δέση εργαλείων δίνει στους φορείς χάραξης πολιτικής τη δυνατότητα να αξιολογούν πόσο συμπεριληπτικά είναι τα (περιφερειακά ή εθνικά) συστήματα ΕΕΚ και να αναλαμβάνουν δράση για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης.

Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ: ΟΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης αποτελεί τον πιο σημαντικό παράγοντα κινδύνου ο οποίος ωθεί τους νέους στην αργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Γαλλία, με βάση την έρευνα PIAAC σχετικά με τις δεξιότητες των ενηλίκων, έδειξε ότι στις χώρες του ΟΟΣΑ οι δεξιότητες και τα προσόντα, ακόμη και τα βασικά, μπορούν ξεκάθαρα να αποτρέψουν την ένταξη των νέων στην κατηγορία ΕΑΕΚ. Μπορεί επίσης να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι οι φορείς χάραξης πολιτικής και οι αρχές, μειώνοντας τον αριθμό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση, μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη της πολύ μεγαλύτερης κοινωνικής πρόκλησης και του κόστους που συνεπάγεται η ανάγκη για την κοινωνική επανένταξη των νέων ΕΑΕΚ.

Η εκπαίδευση και η ΕΕΚ από μόνες τους συνήθως δεν καλύπτουν τις ανάγκες αυτών των νέων. Αντιθέτως, απαιτείται μια πολυτομεακή προσέγγιση καθώς και ενεργές κοινωνικές πολιτικές. Για ορισμένους νέους ΕΑΕΚ, εξαιρετικά αποτελεσματική μπορεί να είναι μια στοχευμένη προσέγγιση παρέμβασης με επίκεντρο την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Οι σύγχρονες μαθητοκεντρικές μέθοδοι διδασκαλίας μπορούν να συμβάλουν στην αλλαγή των αρνητικών αντιλήψεων των ΕΑΕΚ όσον αφορά την εκπαίδευση και να τους παρακινούν να ξεκινήσουν και τελικά να ολοκληρώσουν κάποιο πρόγραμμα ΕΕΚ.

Η πανδημία COVID-19 επέφερε προκλήσεις στο μεγαλύτερο μέρος των μαθησιακών πλαισίων, από την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕΚ, τόσο σε σχολικά όσο και σε εργασιακά περιβάλλοντα. Οι μέθοδοι και οι πρακτικές διδασκαλίας έχουν αλλάξει ριζικά τα τελευταία 2 χρόνια, και το γεγονός αυτό επιβάλλει στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές να επικαιροποιούν και να αναβαθμίζουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι νέοι στην ΕΕ ήταν οι πρώτοι που έχασαν τη δουλειά τους και τις θέσεις μαθητείας τους. Τους νέους έπληξε εξίσου δυσανάλογα η οικονομική ανασφάλεια και διάφορα προβλήματα ψυχικής υγείας, τα οποία

ενίσχυσαν τις οικονομικές, ψηφιακές και κοινωνικές ανισότητες τις οποίες αντιμετώπιζαν ήδη πολλοί ΕΑΕΚ.

Τα ολοκληρωμένα, βασιζόμενα στα δεδομένα συστήματα υποστήριξης της μάθησης, τα οποία προσφέρουν δραστηριότητες καθοδήγησης και προσέγγισης, επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης και οικονομικά και μη οικονομικά κίνητρα αποτελούν μια αποτελεσματική απάντηση στα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι ΕΑΕΚ στις σημερινές παγκοσμιοποιημένες και ανταγωνιστικές κοινωνίες γνώσης. Τα ολοκληρωμένα αυτά συστήματα μαθησιακής υποστήριξης είναι επικαιροποιημένα με πληροφορίες για τις δεξιότητες και την αγορά εργασίας και μπορούν να προσαρμόζονται τα μέτρα στήριξης στις ανάγκες τόσο των ατόμων όσο και των τοπικών αγορών εργασίας⁽⁵⁾.

Ενδεικτικά, για το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επισημάνει περισσότερα από 300 μέτρα που προτάθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της χρηματοδότησης NextGenerationEU, βασικός στόχος των οποίων είναι η στήριξη των παιδιών και των νέων. Πολλά από τα μέτρα αυτά επικεντρώνονται στην προσβασιμότητα και τη συμμετοχικότητα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, ενώ άλλα καλύπτουν τη στήριξη της απασχόλησης για τους νέους: όλα τα μέτρα πρόκειται να συμβάλουν στην άμβλυνση της δεινής κατάστασης των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

⁽⁵⁾ Βλ. έγγραφο εργασίας του Cedefop του 2021 σχετικά με τον επαγγελματισμό των συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού και το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με το ίδιο θέμα, καθώς και το έργο της Πλατφόρμας Διά Βίου Μάθησης.

